

LOOTUSRINGI JUHT

KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Jaanuar 1930.

Nr. 3.

II aastakäik.

TOIMETUS: J. Elango, P. Kochtitsky, H. Roos.

VASTUTAV TOIMETAJA: H. ROOS.

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Ilmub koolitöö kuudel, kuus korda õppeaastas. Maksab: aastas—50 s., üksik number—10 s.
Toimetus ja talitus: Tallinna, Rataskaevu 22. Telef. 14-63.

„Õnnetused ja kuritööd.“

Hans Roos.

Väga palju inimesi algab oma igapäevast ajalehe lugemist seeriaga „Õnnetused ja kuritööd“. Väga paljud ajalehe lugejaist algavad ja lõpetavadki selle seeriaga. Kui palju on kõneldud õpetajate päevadel ja kongressidel ajakirjanduse mõjust — käesoleval juhul halvavast mõjust — „Õnnetuste ja kuritööde“ ilmutamisega ja ilustamisega? On palutud ajakirjandust olla tagasihoidlikum üksikasjade kirjeldamisel, on protesteeritud, on ähvardatud... Kuid „Õnnetused ja kuritööd“ ilmuvad endiselt ja neid loetakse endiselt.

Miks loetakse „Õnnetusi ja kuritööd“ nii suure õhinaga ja andumusega? Miks on just need teated sageli ainukesteks lugemispaladeks paljudele? Ja miks trükitab ajaleht neid nii hoolega? Viimane küsimus on kõige kergem vastata. Ajaleht trükitab neid sellepärast, et neid nii suure innuga loetakse. Ajaleht tahab rahuldada suure hulga lugejate nõudeid. See on tema teenistus. Miks loetakse? Seepärast, et huvitab. Keda? Seda, kes loeb.

„Õnnetuste ja kuritööde“ isuga lugejateks osutuvad lapsed ja täiskasvanutest väheste vaimliste huvidega isikud. Need teated pakuvad aga kõdi, erutust, sensatsiooni. Suur mass on sensatsioonihimuline. Järelikult on neid lugejaid mass — palju.

Kõnelesime „Õnnetuste ja kuritööde“ halvavast mõjust. See seisab selles, et lugemisel tekkiiv erutus valdab inimese, täidab tema teadvuse ja takistab juurepääsu teistele, parematele mõjutustele. On aga palju ja palju juhuseid, kus seesuguste ärevate teadete lugemine kisub kaasa umbes samaseid ärevaid elamusi otsima. Sel teel on tekkinud

kuritööd, vargusi, tapmisi, enesetapmisi, põletamisi, vägistamisi ja muid.

Asi on selge. Nakkavus käegakatsutav. „Õnnetuste ja kuritööde“ lugemine toob kaasa uusi õnnetusi ja kuritööd. See on avatlus kuritöödele. Peaks olema keelatud ja karistatav. Kuid seadusandliku keeluni ja karistuseni on vist veel kaua aega. Tuleb otsida teisi teid.

Meie kohus on lapsi õpetada lugema, õpetada ka ajalehti lugema. Pole meie võimuses keelata lapsi lugemast „Õnnetusi ja kuritööd“. Kuid meie võimuses on juhtida laste lugemist, õpetada neid tegema õigeid järeldusi loetavast. Algkooli õppekavad kohustavad meid tutvustama lapsi isiklikkude ja ühiskondlikkude pahedega selleks, et neid pahesid vältida.

* * *

Esitasin kord paarikümnele keskkooli esimese klassi õpilasele (vanus 12—14 a.) küsimuse, kas nad ka ajalehti loevad. Ja, ja, ja, ja. Milliseid? Vastuseks kuulsin väga paljude ajalehtede nimed. Mida loetakse? „Õnnetused ja kuritööd“, „Politsei peegel“, „Kohtukoda“, kuulutusi. Siis alles ilmus vastustena „Tallinna teated“, „Kodumaalt“ ja muud.

Tahtsin kasutada laste lugemishimu kõlblusõpetuse tunnis kõlblate küsimuste selgitamiseks. Palusin lapsi lehtede lugemisel välja lõigata kirjutised „Õnnetustest ja kuritegudest“ nende endi valikul ja need kaasa tuua peale pühi (lugu juhtus just enne jõulu pühi).

Kaasatoodud väljalõikeid oli peale kahekümne. Lugesime. Erilise tähelepanu osaliseks sai isa tapmine. Leidus

venna tapmine, figureerisid kakelused, veristamised, tapmised... Autoõnnetused inimohvritega, talumehe külma mine jne. Vargused ja röövimised...

Lapsed! *Inimene* tapab! *Inimene tapab!* Valab verd! *Poeg tapab isa!* Tapab oma *sünnitaja, kasvataja, heategija!* Juhtub see ka loomade juures? (Vaikus). Ei! Ja! Kuidas ei? Nad tapavad ju. Ega nad ei tapa. Nad muravad. Jah, nad surmavad ainult endale toiduks. Aga inimene? *Vend* tapab *venna!* *Venna!* Lapsed! Kellel teie seast on vend? (Paljud tõstavad vaikides käed). Paus. Kaklemised, vargused, tapmised, röövimised... Miks sünnib seesuguseid asju? Miks? Miks? Miks?

* *
*

Selle mitmekordse küsimusega tahtsin laste süvenemist asjasse esile kutsuda. Tahtsin, et lapsed ei võtaks teatavaks ainult isa- ja vennatapmise fakti, et järgmise sarnase sõnumi puhul veel ükskõiksemalt seda võtta; tahtsin lastes esile kutsuda õudsuse tunnet, jubeduse tunnet, jälkuse tunnet seesuguse teo vastu; tahtsin, et lapsed siin võtaks oma seisukohad.

Jätsin lastele võimaluse asja isekesis arutada. Soovitasin lastele, nagu seda teen sageli, kaaluda küsimust *rühmade*. (Rühmatöö, ühiskondlik töö, mis aga annab täieliku võimaluse individuaalseks arusamiseks, seega siis sotsiaal-individuaalne tööviis). Lapsed arutavad, kaaluvad, vaidlevad, kirjutavad.

Rühmade aruandjad teevad teatavaks rühmatöö tulemused. Pidi leitama vastus küsimusele: Miks sünnib seesuguseid asju?

Esimene: Meie rühm leidis, et pea iga kuritöö ja õnnetuse põhjuseks oli viin, purjuspea.

Paljud: Meie niisama, meie niisama.

Teine: Mis seal leida, et viin oli põhjuseks, see oli ju lehes öeldud. Kuid meie rühm arvas, et need pojad ja vennad olid toored ja viin tegi neid veel tooremaks.

Kolmas: Seal polnud midagi parata. Inimesed sünnivad juba mõrtsukateks.

Neljäs: Kuidas nii? Lehes oli ju kirjutatud, et ta oli varemalt aus ini-

mene, aga kui hakkas jooma, siis läks hukka.

Viies: Meie rühmal on ka juba mainitud põhjused olemas, kuid meie arvasime, et lapsed peavad olema hästi kasvatatud, siis nad ei muutu ulakateks.

Rühmade seisukohad on avaldatud. Algavad arutused ja sõnavõtmised üldiselt.

Nelli: Kui inimene oskab enese üle valitseda, siis suudab ta jääda korralikuks.

Vilma: Kus ta siis valitseb kui ta on jobunud?

Õie: Aga miks ta joo? Näete, ikkagi on viin põhjuseks.

Hella: Mina ei saa ka sellest aru. Ma olen kuulnud, et inimesed *ei taha* juua, aga justkui *peavad* jooma.

Selma: Nad on *harjunud* jooma, seepärast nad ei saa parata.

Õie: Siis ometi on joomine süüdi. Kui see poeg ei oleks viina joonud, siis poleks ta ka oma isa tapnud. Meie peame kõige pealt selgitama miks inimesed joovad viina.

Õpetaja: Õige, Õie! Kõige pealt peame jõudma selgusele selle üle, kuid seda teeme järgmine kord.

Õie: Meil nimetati ka palju teisi põhjuseid: hea kasvatus, enesevalitsus, ja seda, et inimesed sünnivad juba kurjategijateks, ma ei tea kuidas seda nimetada.

Õpetaja: Ja, kuidas nimetada seda?
Elga: Lapsed pärivad seda endi vanematelt.

Õie: See on pärivus. See kõik on õige, kuid peastüü on ikkagi viinal.

Hääled: Õige, õige, viin on peastüüdlane. Millal kõneleme sellest? Millal? Millal?

* *
*

Sel teel toovad lapsed esile endi lapselikud arvamisid ja seisukohad, mis, iseenesestki mõista, võivad olla ebaõiged, kuid nad on ikkagi seisukohad ja arvamisid. (Kord kurtis mulle oma häda keegi naisüliõpilane: „Ma õien-daksin parema meelega kolm eksami kui võtaksin osa ühest seminarist“. Miks? „Eksamid õpin pähe ja vastan, aga seminaris professor küsib selle ja teise asja kohta minu arvamist. *Kust mina seda tean*“ — oli vastus). Nende seisukohtade vastu vaieldakse, neid kaits-

takse, neid tõestatakse... Nii kujunevad tõekspidamised, *nii kujunevad veendumused*, mida nii väga vajame. (Kust mina seda tean?!)

Sel teel aga kasutame ära väärnähtuse („Õnnetuste ja kuritööde“ ainult lugemise) ja rakendame hea asja teenistusse. Juhime lapse mõtlemise teutsema ühiskondlikkude väärnähtuste arvustamiseks ja paremate teede otsimiseks. Ja see parem tee on: *Juhi teadlikult oma sammu!*

* *
*

Umbes sama teemat käsitlesin õpetajate I karskuspäeval 1928. a. lõpul näitlikul karskustunnil. Sellele järgnenud läbirääkimised aitavad selgitada ka käesolevat käsitlust (v. „Kasvatus“ 1929. a. nr. 2.). Aasta on möödunud, ta on minu veendumusi aina kindlustanud asja sisulise külje kui ka käsitluse suhtes.

Alaealiste alkoholikeeluseadus.

Alkoholi mitmekülgse hävitustöö vastu võitlemiseks on olulisem luua noortele elutingimused, mis võimaldaksid neile hoidumise alkoholist. Selleks on koolides karskusõpetus kasvatuslise vahendina tarvitusele võetud. On aga hädatarvilik ka seadusandliselt seda tööd toetada, nagu seda paljudes riikides tehakse, kus koolides arendatava karskuskasvatustöö kõrval on maksma pandud alaealiste alkoholikeeluseadusi ja kitsendavaid määrusi. Ka meil on seadusandliselt piiratud alkoholi müük noortele, kuid mitte tarvilisel määral. Selle tõttu hävinevad suures ulatuses kooli kasvatustöö tulemused.

Eelöeldu põhjal tegi I üleriikline õpetajate karskuspäev 28.—30. dets. 1928. a. Tallinnas E. Õpetajate Liidu karskuskasvatus-toimkonnale ülesandeks noorsoo keeluseaduse kava koostada. Selle ülesande on k.-toimkond nüüd teostanud, välja töötades muudatus- ja täiendusettepanekud „Piirituse ja alkoholiiliste jookide müügi seadusele“ ning koostades alaealiste keeluseaduse kava.

Väljatöötatud kavad on järgmised:

Piirituse ja alkoholiiliste jookide müügi seaduse muutmise seadus.

Piirituse ja alkoholiiliste jookide müügi seaduse (R. T. nr. 50, 1927. a.) §§ 35 ja 36 muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis.

§ 35. Alkoholiiliste jookide müügi-kohtadest on keelatud neid jooki müüa isikuile alla 20. a., alg- ja keskkooli kasvandikkudele kooli välismärgiga ja joobnud isikuile.

§ 36. Alkoholiiliste jookide müügi-kohtades on keelatud isikutel alla 20. a. ja alg- ning keskkooli õpilastel kooli välismärgiga viibida, välja arvatud ainult raudtee ja laevade einelauaruumid ja teised sarnased asutused, kuhu alla 20. aastased üksi ehk täisealiste seltsis paratamatult peavad minema.

Alaealiste alkoholikeeluseadus.

§ 1. Alaealistele alla 20. a. on keelatud alkoholiiliste jookide joomine.

§ 2. Vanemad, nende asemikud ja kõik täisealised inimesed, kes

- avatlevad alaealisi alkoholiilisi jooke jooma ehk võimaldavad neile nende jookide joomise,
- lubavad neile alluvais ruumes alaealistel alkoholiilisi jooke juua,
- kasutavad alaealisi alkoholiiliste jookidega seotud igasuguseks tasuliseks ehk tasuta teenimiseks,

langevad aresti alla mitte üle kahe kuu või rahatrahvi alla mitte üle 150 krooni.

Ülemal toodud seaduskavade juurde lisatud seletuskirjas kirjutab E. Õ. Liidu k.-toimkond muu seas järgmist:

Riigikogu poolt 10. mail 1927. a. maksma pandud ja R. T. nr. 50 välja kuulutatud Piirituse ja alkoholiiliste jookide müügi seadus kaitseb osaliselt noori alkoholi eest, kuid see kaitse ei ole aastates küllalt ühtlane. Nii on §§ 15 ja 17 keelatud isikule alla 20. a. alkoholi müügi kohtades tegutseda nende kohtade pidajatena ehk juhtidena või teenijatena, mis tarviliselt rahuldab noorsoo kaitset, kuna § 35 on alkoholi müümise kohta, mis eriti oluline, maksma pandud aga kitsendus ainult alla 16

aasta isikute suhtes. Loomulikult ei saa seda rahuldavaks lugeda ja seepärast on vajalik selle § keeldu laiendada, ühtlustavalt §§ 15 ja 17, samuti isikuile alla 20. a.

§ 36 lubab viibimise alkoholi müügikohtades alaealistele, määramata lähemalt aastaid, ühes vanematega. Ei saa kuidagi põhjendatuks lugeda sarnast noorte viibimist joogikohtades, kuigi joojate hulgas ka noorte inimeste vanemad on. Erandiks saaks siin olla ainult sarnased kohad, kust alaealised kas üksi ehk täisealiste seltsis paratamatult läbi peavad minema, nagu raudteel ja laevadel, eriti, kus ruumide jaotus nõuab mõnikord alkoholiliste jookidega einelaudadest läbimineku ehk seal ajutiselt viibimist. Nii tuleks oleva seaduse § 36 osalt elunõuetele vastavamaks muutes pehmemdada, samal ajal aga põhjendamata viibimine alkoholi müügi-joogi kohtades isikutele alla 20. a., ühtlaselt eelnimetatud §§-dele, täiesti ära keelata. Seal juures on küllaldaselt kindlaks määratud need hädavajalised erandid üldisest keelust, et siin raskusi ei teki. Selle tõenduseks on ka samalaadilised nõuded noorsoo keeluseadustes teistes maades. Välja minnes neist põhjustest on ka § 36 muudetud ja täiendatud esitatavas kavas.

See oleks oleva seaduse §§ 35 ja 36 muutmise kohta, selle seaduse ühtlustamiseks aastates ja kohandamiseks noorsoo keeluseaduse nõuetele.

Teiselt poolt aga eelmainitud seadus, kui eriline seadus, ei saa kuidagi täiel määral täita noorsoo alkoholikeeluseaduse aset, sest tema jätab olulisema nõude rahuldamata: ei keela alkoholiliste jookide tarvitamist noortele ega nende jookide tarvitamise võimaldamist noortele täisealiste poolt. Praegu on sagedased juhtumid, kus vanemad inimesed otse sunnivad lapsi alkoholi tarvitamisele, rääkimata rohketest kaudsetest halbadest mõjudest ja võimalustest. Sellepärast osutub hädatarviliseks veel alaealiste alkoholikeeluseaduse maksmata panek.

Alkoholi üldine kahju tervisele ja kõlblusele on vastuvaidlemata tõsiasi igas eas, seda hädaohtlikum on ta kas-

vavale organismile, mispärast vähemalt kuni 20. aastani tuleb keelata alkoholiliste jookide tarvitamine täielikult. Samuti osutuvad alkoholi tarvitamisega seotud majanduslised kulud raskemaks noortele, kellel veel iseseisvat sissetulekut ei ole ja raha puudumisel võivad tekkida mitmesugused kuritarvitused.

Mõistetav on, et iga täisealine kodanik, kes soodustab alaealisele tervislikelt, kõlbliselt ja majanduslikelt kahjuliku alkoholi kui nautimisaine tarvitamist, seega kuriteo üksiku kui ka ühiskonna vastu korda sadab. Üks harilikumaid sarnastest eksimustest on alaealiste jooma avatlemine ehk joomise võimaldamine, mis iga täisealise poolt noorele, kui elukogematu hädaohtlik, seda enam aga veel, kui see täisealine osutub vanemaks ehk selle asemikuks noorele, kelle sõna noor isegi kuulma peab. Nagu avatlemist igale teisele kuritööle, ei saa seda olla seadusandliselt keelamata ka alkoholi tarvitamisele.

Niisama suureks kiusatuseks on noortele, kui neile on jäetud täisealiste juures ruumid, kus nad alkoholilisi jooke nautida võivad, mis pärast mitte ainult alkoholi müügi-joogikohtades, vaid igas ruumis olgu seadusega keelatud noortele alkoholi tarvitamine, mille vastu eksimisel vastutav ruumi omanik ehk selle asemik.

Kuigi maksva seadusega on keelatud alaealistele alla 20. a. alkoholi müügi-joogikohtades teenimine, ei paku veel see küllaldaselt kaitset noortele, sest võib olla terve rida juhtumeid, kus vanemad oma alaealisi lapsi ehk teised täisealised isikuid alla 20. a. kasutavad alkoholiliste jookidega ühenduses olevaks mitmesuguseks teenimiseks, mis samuti täiel määral ära keelata tuleb.

Neil motiivil on koostatud seaduse kavad, mis E. Opetajate Liit Riigikogu karskusrühmale esitas, paludes selle rühma abi nende vastuvõtmiseks seadustena Riigikogu poolt.

Siin kohal oleks huvitav teha lühike ülevaade alaealiste alkoholi-keeluseaduste ja kitsendavate määruste kohta välismail. Ruumi puudusel teeme seda aga järgmises numbris.

Rinnamärk lootusringi liikmeile.

Juba karskuskasvatustoimkonna asutamisel E. Ö. L. juurde oli kaalumisel küsimus, kas mitte lootusringi liikmeile valmistada rinnamärki, mille lahendamisele oli asunud k.-toimkonna eelkäija Õpetajate Karskuskasvatusliit. Seekord jäeti küsimus lahtiseks. Vaheajal on aga kohtadelt selgunud, et vajadust sarnase märgi järele tuntakse ja et õpetajad-hooldajad lootusringides seda pooldavad. Neil põhjustel asuski k.-toimikond seisukohale, et sarnane märk tuleb valmistada, mis oleks välimuselt ilu nõudeid rahuldav, hinnalt aga odav. Vastuvõetud üldiste seisukohtade alusel jäi juhatusle ülesandeks märk valmistada ja selle kandmise kord määrata.

Märgi valmistamiseks lepiti kokku R. Rekkor'i graveerimise tööstusega, kes märgi valmistab hinnaga 12 senti tükk, vases, korralikult üleni hõbetatud, nõelakesega rinnal kandmiseks. Sama märgi valmistab töökoda ka hõbedast, mille hind siis on 25 senti. Koolidel tuleb märke tellida ametlikus kirjas otsekohe töökoja kaudu aadressil: Graveerimise tööstus R. Rekkor, Tallinna, Vene 1. Rinnamärgi saatekulud kooli kätte saates (tähitud kirjas lunaga) on:

tähitud kiri	20 senti,
luna esimese 10 krooni pealt 16 „	„
kaaluraha esimese 13 märgi pealt	05 „

Kokku 41 senti.

Peale selle kaaluraha tõusu iga järgmise 13 märgi ehk selle osa pealt à 5 senti ja luna tõusu iga järgmise 10 kr. ehk selle osa pealt à 5 senti.

Rinnamärgi kandmise korra kinnitas juhatus otsusega 3. jaanuaril 1930. aasta nr. 22 p. I.

Seega on koolidel avanenud võimalus lootusringi kasvatustöö välise mõjutisena anda ringi liikmeile rinnamärk.

Muidugi ei jäta õpetajad-hooldajad lootusringides seda rohkem selgitamast liikmeile nende kohustusi liikmeina, mis märgi kandmisel eriti tingitud.

Lootusringi rinnamärgi kandmise kord.

1. Lootusringi rinnamärgina võetakse tarvitusele hõbedane pärg, vasem külg loorberi, parem — tamme lehist, diam. 1,5 sm, pärja keskel monogrammina hõbedased tähed LR, märgi põhi tumedamalt oksüdeeritud.

2. Märgi kandmise õigus on kõigis alg- ja täienduskoolides teotsevate pedagoogika nõukogu poolt registreeritud lootusringide liigetel, õpilastel ja õpetajatel, nende lootusringi liikmeks oleku ajal lootusringi põhikirja ehk kodukorra alusel.

3. Kui lootusringi liige koolist lahkudes faktiliselt oma kooli lootusringi liikmest lahkub, tegelikult aga endiselt lootusringi liikme põhimõtetel elab ja lootusringi püüab toetada, jääb endisele liikmele õigus rinnamärki omale mälestusena alles hoida kui ka rinnal kanda.

4. Kui lootusringi liige kooliaja sees lootusringi põhikirja või kodukorra alusel sunnitud on lootusringist lahkuma ehk kui ta koolist lahkudes lootusringi liikme põhimõtete kohaselt ei ela, kaotab endine liige rinnamärgi kandmise õiguse, kuigi märk temale alles jääda võib.

5. Lähemad määrused töötab iga kooli lootusring välja ja teostab kõik rinnamärgiga seotud küsimused oma hooldaja kaudu, teatavaks tehes igale lootusringi liikmele rinnamärgiga seotud korraldused, samuti saates neist ärakirja E. Õpetajate Liidule.

Ühtlasi teatatakse ka rinnamärgi hind — 12 senti ilma saatekuludeta — igale lootusringi liikmele.

E. Ö. L. Karskuskasvatustoimikond.

Töö lootusringis. Kuidas olla tubli?

1. *Välispidine ja seesmine väärtus.* Jutustusi ja näiteid: varakult punetav õun tihti ussitanud, motiiv: „Nende viljast peate teie neid tundma“, Sauli kuningaks valimise loost, edvistava väliselt riietuse juures esinev mustus (keha, pesu) ei ole puhtuse armastus jne.

2. *Mis on parem?* Vastolulisi näiteid voorustest ja pahedest: inetu aga hea inimene vastandina ilusale kuid halvale; kooli elust — väikestele kaasabi suuremate poolt selleasemel, et tõugata uksest väljudes, riideid võttes; rahuline kaaluv üleolek vihastamise asemel; aineline tasu ehk annetus või kõlbline rahuldus õieti talitades (leidmine, aitamine); silmapilgu lõbutunne (maiustusi, üleannetusi) või hilisem rahulolek omaga (mõni väärtuslik asi, eneseülevahtamine) jne.

3. *Mõningaid voorusi* — kui pea motiive aine käsitlusel, ühes selgitustega, nagu: kohusetäitmine, ausus ja õiglus (tõe-armastus, ustavus), headus ja armastus (inimsoo, rahva, eluslooduse), tööarmastus ja -võime, tahtejõud (julgus, kannatlikkus).

4. *Kuidas olla tubli?* Harjutus väiksemaisi asjus enesevalitsemisele: iga asi omale kohale (näiteid kooli elus, perenaine ja tikutoos jne.), võita oma nõrkusi (maiustuste mitte kasutamine tahtejõu harjutusena), valitseda omi sõnu („Enne mõtle, siis ütle!“) ja tegusid, mitte natukestki järeleanda pa-

hele („Ära anna sõrme kuradile...“), „parajus“ kui tee alkoholi joomisele ja suitsetamisele (tuntud näide: sarvik upitab inimese kelgule ja annab hoogu teele alla järsu mäe, siis aga käseb kinni pidada, kui see juba võimatu ja lendamine kuristikku paratamatu) jne.

5. *Sõnad ja teod.* Ilusad kavatsused ja soovid on ainult siis väärt, kui nad tegudes ilmuvad: lihav viljapuu aias ilma viljata, variserist ja tõlnerist, välised märgid olgu tegude eelistajad (skout, N. P. Risti liige, lootusringi liige ehk kooliõpilane kooli märgiga, kes rinnamärki kandes oma kohuste vastaselt teotseb, esperantisti märk — ei räägi esperantot, poe silt — kus vastavat kaup ei ole), „karsklane“ — kes karske ei ole, jne.

Edvistatakse ehtimistega, toore üleolekuga jõuliselt jne. — selle asemele paigutame kõlblise ja vaimlise jõu! Tubliduse ja teadmised tegudes!

6. *Koduseid ülesandeid:* koolis esinevate ja üldiste pahede kõrvaldamiseks teid, tubliduse mõiste süvendamine.

Järelemärkus. Antud materjal on mõeldud valikuks kasutamisel mõne tunni kestel, ühenduses võistluskirjutisega, et õpiramatut seda osa täiendada. Samuti oleks kohane ka lootusringi rinnamärgi tarvitusele võtmise eel sügavamini käsitleda lootusringi liikme kohustusi.

P. K.

Kellele pärandati varandus?

Lugupeetud lootusringlased!

Parajasti Kolmekuninga päevaks saabus Sihimurru Mihklile Ameerikast vastus, mis lennuposti marke kandis. Ruttame selle sisu ka teile teatama.

Ameerika onu kirjutab:

„Kallis vennas!

Sain eila lennupostilt Sinu ja Su laste kirjad. Palju tänu, et nii kiirelt ja asjalikult mulle kirjutasid. Ruttan siis ka kohe vasta-

ma, et see teile veel enne kätte jõuaks, kui linna kooli minejad lahkuvad kodust.

Üks Sinu kooliskäijaist poistest oli juurde lisanud sedeli, et neid koolis lootusringis ka minu kirja sisuga tutvustatud, kuid et nad selle ajakirja „Lootusringi Juhi“ nr. 2. just enne pühi kätte saanud, seega kõik õpilased pole vastata võinud. Mul on väga hea meel, et ka teil seal kodumaal lootusringid teotsevad (meil Ameerikas on neid palju!) ja ma tahaksin hea meelega teada, mis elukutse üks ehk teine teie lootusringi liigetest valib. Kui

Sa saad, siis saada mulle neid vastuseid näha! Saadan ühise vastuse siis ühes Sinu lastele kirjutades“.

Edasi on mõned isiklised asjad ja siis lõpeb kiri:

„Palju terviseid Sinu perele kõigile ja teie tublidele lootusringi liikmeile head uut aastat!“

Sinu vend Aadu.“

Sihimurru Mihkel käis isiklikult toimetuses ja meie leppisime nii kokku, et kõik need kirjad, mis hiljemalt 1. veebruariks k. a. veel toimetusse jõuavad, meie Sihimurru onule edasi saadame, tema lubas nad kiirpostiga saata Ameerikasse ja loodab kindlasti, et siis Ameerika onu vastus jõuab veel „L. J.“ nr. 4. avaldamiseks.

Toimetus.

Saduküla algkooli lootusring „Elu.“

Saduküla algkoolist on saadud ülevaade lootusringi tegevusest, mis mõndagi üldhuvitavat sisaldab, millest järgmist avaldame.

Õpetajate poolt korraldatud õpilaskoosolekul 14. veebr. 1920. a. selgitati võitluse vajadust elupahedega, eriti alkoholiga, ja asutati „Noorsoo karskusühing“. Liikmeid kogunes 41 poiss- ja 32 tütarlast. Töökava aga ei koostatud, tegevus piirdus valimiskoosolekutega ja Punase Risti tervishoiu lehtede tellimisega ning täitmisega.

Korduvalt on muudetud organisatsiooni nimetust. Nii 1921. a. võeti uueks nimeks „Lootusliit“, 1926. a. — „Lootusring“ ja 1927. a. täiendati „Lootusring — Elu“.

Lootusringina teotsema hakates koostatakse töökava, kooli pedagoogika nõukogu määrab ringi hooldajaks õpetaja M. Kiisa, tegevus omab kindlama ilme.

Esimene kooliaasta kohta koostatud tegevuskava oli:

1. a) Joovastavad joogid, b) karsklase joogid.
2. a) Toitmine, b) alkohol ja seeditmine.
3. a) Tubakas, b) enesevalitsemine, harjumus...
4. a) Alkohol ja kodu, b) laste karskusseltsid ja mõnda nende ajaloost.
5. Ettevalmistus võistluskirjutisele ja karskuseksamitele.

Esimesed neli punkti otsustati läbi töötada neljal koosolekul, kuhu paluda ka laste vanemaid pealt kuulama; viiendama punkti käsitlemiseks pidada töökoosolekuid tarviduse järele.

Protokoll- ja kassaraamatule lisaks seatakse sisse iluköites liikmete nimestik, kuhu aastate viisi ilustatud lehele kantakse õpilaste nimed, kes lootusringi astuvad.

Tellitakse „Noorusmaa“, „Kevadik“ ja „Noorte Punane Rist“ ning selle tervislehed.

Edaspidi on igal aastal koostatud töökava, mis ka täidetud. Igal aastal on osa võetud võistluskirjutisest. Sissetulekuid on saadud liikmemaksust, vabatahtlikest annetustest ja korjandusist; kooli hoolekogu on tasunud oma kassast alati võistluskirjutise raamatute hinna.

Halva ülespidamise tõttu heideti ringist välja üks õpilane 1929. a. esimesel poolel, kuna sama aasta teisel poolel ei võetud üht õpilast liikmeks.

On asutud kooli ajakirja väljaandmisele, millest üks number ilmunud, nimega „Elutäht“.

Töökoosoleku näitena üks koosolekuist. Koosoleku avab lootusringi esimees-õpilane kõigile tuntud rahvalauluga. Valitakse koosoleku juhataja — õpilane. Protokollib lootusringi alaline sekretär. Esimesena saavad sõna kaks õpilast-referenti, kes esinevad raamatu järele „Kuidas olla terve ja tubli?“, milleks ettevalmistunud hoolikamalt teistest, nagu see neile eelmisel koosolekul kohuseks tehtud. Järgnevad läbirääkimised täiendamise, parandamise ja elust näidete toomise näol. Kaldub mõttekäik teemast kõrvale, küsib hoolidaja sõna ja avaldab oma arvamisi ehk parandusi, nagu seda olukord nõuab. Sõna võetakse koosolekul agaralt. Selgub mõnigi huvitav asi laste elust ja kodus ja koolis, mis kasvatusliselt kasutatav.

Kui enam sõna ei võeta, juhataja kannab ette hooldaja poolt paberile kirjutatud küsimused üksikult kordamiseks, täiendamiseks ja süvendamiseks. Nii oli kirjeldatud koosolekul 19 sarnast küsimust, kus küsimuste varal selgitati, miks puud, loomad jne. võitluses elus hävinevad, missugused inimesed elus hästi edasi jõuavad, rõõmsad ja õnnelikud on, missuguseks keegi tahaks kasvada, õhu tähtsus hingamisel, katsed hingamisega läbi suu ja läbi nina ning õige hingamise oskus, rikutud ja värskest õhust toas, naha ülesanne eluliste näidetega jne.

Tekivad uuesti läbirääkimised, nende lõppedes teeb kokkuvõtte koosoleku juhataja.

Selle järele määratakse kindlaks järgmise koosoleku referendid ja mängu juhataja ning koosoleku juhataja lõ-

petab töökoosoleku rahvalauluga. Minnakse mängima, mis kestab 15—20 minutit, olenedes sellest, kas on mäng ehk laulumäng.

„ELUTÄHT“ Nr. 1.

Saduküla algkooli lootusringi „Elu“ šapirografeeritud ajakiri seab oma saatesõnas ülesande, et ajakiri „kajastagu meie kooli seesmist elu, meie väikesi muresid ja soove, meie tunge ja püüdeid, ta sisaldagu eneses seda, mis meie hinge sügavalt liigutab ja haarab, mis meid edasi juhib kõrgete aadete suunas parema ja kaunima tuleviku poole“ jne. Sisuks ilukirjanduslisi ja jõulu-meeleolulisi vesteid, ühe koosoleku kajastus, kroonika, nali, ülesanded j. m. Muu seas küsimusena, kuidas seda pahet kõrvaldada, et mõned õpilased, kes lootusringi liikmed ise, ütlevad tihti kaasõpilastele lubamatuid sõnu jne.

Ajakirja 13+2 lehte (kaaned) vihu kaustas värvilises trükis ja illustistega.

Kroonika.

VÕITLUS ALKOHOLIGA NÕUKOGUDE LIIDUS.

Ajalehtede andmetel on SSSR valitsus koostanud seaduse-eelnõu, mis on mõeldud järkjärguliseks alkoholi keeluseaduse maksmiseks. Eelnõu järele, mis on saadetud tutvumiseks kohalikkudele omavalitsustele, pannakse osalise keeld juba käesoleva aasta algul maksmata ja teostub mõne aasta jooksul täiel määral.

UUGSI RAAMATUID.

„Noorusjõud IV“. Toim. A. Kung. E. Noorsoo Karskusliidu kirjastus 1929. a., 117 lk., hind 1 kroon.

„Terviseks!“ G. Laja. Mõnda joomakommetest. E. Karskusliidu kirjastus Tartus, 1929. a., 46 lk., hind 50 senti.

„Külvaja kalender“ 1930. a. E. Karskusliidu kirjastus. Hind pehmes käites 30 senti.

KOHUS ALKOHOLI ÜLE.

Kohtu alkoholi üle korraldas E. Noorsoo Karskusliit Tartus 17. ja 22. novembril l. a. Kuulajaid oli ligi 450 inimest. Vandekohtunäidud mõistsid alkoholi süüdi kõigis süüdistaja poolt esitatud 30-nes punktis. Otsus oli: 1) tunnistada alkohol kui joogi-, nautimis- ja

maitseaine üldiselt kahjulikuks; 2) tunnistada hädatarviliseks võitlemise selle kahjulikkusega, sotsiaalpedagoogika põhimõttele selgitades ning kasvatades arusaamist sellest kodu, koolis ja kogu ühiskonnas, et kodanikud vabatahtlikult loobuks alkoholi tarvitamisest joogi-, nautimis- ja maitseainena.

E. O. L. KARSKUSSEKRETÄRI KÕNEREISELT.

Teine kõnereis Tartumaa põhja osas, Jõgeva—Laiuse—Torma—Kodavere—Alatskivi piirkonnas, teostus 11.—23. novembrini, kolmas — peamiselt Viljandimaal, alates Tartumaal Pedjalt, läbi Põltsamaa, Kolga-Jaani, Pihistvere, kuni Võhmani, kestes 30. novembrist kuni 17. detsembrini. Üldiselt jäi mulje, nagu oleks karskuskasvatustöö koolides Tartumaal vanem ja sellele rohkem andunud kui Viljandimaal, kuigi ei puudunud sealgi üksikud koolid, kus lootusringid varem teotsenud ja vastaskirjutistest osa võetud. Kolga-Jaanis olid noored andunud Villem Reimanni tegevuskohast alkoholi kõrvaldamisele kohaliku keeluseaduse ettevalmistamisega, et sulgeda kohalist müügi-joogi kohta, mis nagu kiuste seal hoogsalt teotseda.

Jaauari kuu teisel poolel teostub pikem kõnereis Pärnu- ja Viljandimaa lõuna ossa.